

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Departement van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjhabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2024

RELIGIESTUDIES V1 NASIENRIGLYN

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 13 bladsye.

AFDELING A**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	B – 'n toestand van volmaakte geluk	(1)
	1.1.2	B – 'n lering met absolute outoriteit	(1)
	1.1.3	B – Baha'u'llah	(1)
	1.1.4	B – die pad van die Heelal	(1)
	1.1.5	C – Die geloof en aanbidding van een god	(1)
	1.1.6	C – Hindoeïsme	(1)
	1.1.7	B – Iran	(1)
	1.1.8	A – 'n Versameling van leringe van die Profeet Mohammed	(1)
	1.1.9	B – inheems	(1)
	1.1.10	A – die nagmaal	(1)
1.2	1.2.1	reïnkarnasie	(2)
	1.2.2	joga	(2)
	1.2.3	universeel	(2)
	1.2.4	jang/yang	(2)
	1.2.5	Judaïsme, Afrika Tradisionele Godsdiens, Hindoeïsme (Enige EEN)	(2)
1.3	1.3.1	Onwaar. Voorvaders word in Afrika Tradisionele Godsdiens vereer.	(2)
	1.3.2	Waar	(2)
	1.3.3	Onwaar. Kosjer is wat toelaatbaar is om in Judaïsme te eet.	(2)
	1.3.4	Onwaar. Hindoeïsme het 'n kastestelsel. Islam het nie.	(2)
	1.3.5	Onwaar. Dharma is die weg van hoër waarhede van die Boeddhistiese godsdiens.	(2)

- 1.4 1.4.1 D – Politeïsme (2)
- 1.4.2 E – Taoïsme (2)
- 1.4.3 A – Tripitaka (2)
- 1.4.4 B – Voorvaders (2)
- 1.4.5 C – Kruistogte (2)
- 1.5 1.5.1 **Vergelykbaarheid** (2)
- Dit verwys na 'n vergelyking wat gemaak kan word tussen godsdienstige groepe of godsdienstige instellings (bv. denominasies).
 - Dit beteken nie dinge is dieselfde nie.
- LET WEL:** Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.
- 1.5.2 **Eendersheid**
- Om eenders te wees.
 - Om soos 'n ander godsdiens te wees.
 - Twee of meer dinge kan dieselfde wees.
 - Dieselfde tipe, met dieselfde natuur, met dieselfde vorm.
- LET WEL:** Enige relevante antwoord moet gekrediteer word. (2)
- 1.5.3 **Identiteit**
- Identiteit beteken individualiteit.
 - Dit beteken die godsdiens het individualiteit of 'n sekere persoonlikheid.
- LET WEL:** Enige relevante antwoord moet gekrediteer word. (2)
- 1.6 **Karma**
- Karma is die oortuiging dat elke aksie 'n gevolg (resultaat) het, wat of goed of sleg kan wees.
 - Hierdie gevolg sal óf in hierdie lewe óf in toekomstige lewe ervaar word.
 - So, 'n persoon se huidige lewe is dus die resultaat van wat in hul vorige lewe gebeur het.
- Ubuntu**
- Ubuntu is 'n Afrika woord wat respek beteken.
 - Ubuntu beteken om na die welstand van ander om te sien.
- LET WEL:** Enige relevante antwoord moet gekrediteer word. (4)

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B**VRAAG 2****2.1 2.1.1 Oortuigings/Geloof**

- Dit verwys na wat aanhangers beweer waar is.
- Dit vorm die fondasie wat mense saam bring vir 'n gemeenskaplike doel en help om 'n gedeelde identiteit te skep.
- Geloof beteken 'n ferm oortuiging, byvoorbeeld volgens die Joodse geloof is daar slegs een God, naamlik YAHWEH.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word. (4)

2.1.2 Mites

- Bevat soms historiese of metaforiese materiaal.
- Die woord mite kom van die Griekse woord 'mythos' wat woord of fabel beteken.
- Mites openbaar die dieper waarhede oor die skepping, lewe en die dood.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word. (4)

2.1.3 Allegorie

- Allegorie is baie soos 'n gelykenis.
- Dit is 'n storie wat vertel word om 'n beginsel te illustreer.
- 'n Allegorie kan baie langer as 'n gelykenis wees.
- Dit is nie beperk tot die maak van net een enkele punt nie.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word. (4)

2.2 2.2.1 Onderskei tussen straf en beloning in Afrika Tradisionele Godsdiens.

- Die geloof in voorvaders wys dat die siel onsterflik is en dat daar lewe na die dood is.
- Lewe na die dood hou nie straf of beloning in nie.
- Dit, word geglo, vind plaas terwyl mense lewe.
- Goeie dade word in hierdie lewe beloon deur die voorvaders, wie die mondstukke van die skepper is.
- Om die harmonie te versteur deur disrespek, om bose dinge aan God se skepping te doen, of om nie jou verantwoordelikheid na te kom nie, word gesien as verkeerd.
- Ongeluk en siekte is die resultaat van straf deur die voorvaders.
- 'n Ritueel om die voorvaders gelukkig te maak, moet dan gedoen word.
- Oortreders doen hul belydenis in die openbaar en vra om vergifnis.
- Die oortreders word vergewe en genees vir wat hulle gedoen het.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word. (8)

2.2.2 Beskryf DRIE faktore wat die godsdienstige identiteit van mense vorm.

- Die godsdienstige identiteit van 'n persoon word deur sekere rituele gevorm.
- Godsdienstige identiteit word ook deur godsdienstige simbole gevorm.
- Kleredrag vorm ook godsdienstige identiteit.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(6)

2.3 Noem enige TWEE unieke kenmerke van elk van die volgende godsdienste:

2.3.1 Afrika Tradisionele Godsdiens

- ATG het nie 'n heilige boek nie.
- Leringe en rituele word van een generasie na 'n ander generasie deur die gesproke woord oorgedra.
- Daar is geen spesiale dag van aanbidding nie.
- Kommunikasie met die voorvaders deur die offer van diere is 'n uniek kenmerk van Afrika Tradisionele Godsdiens.
- Die voorvaders het die mag om siekte en ongeluk, geluk en gesondheid te gee.
- Wanneer mense sterf, word daar geglo dat hulle by die geesteswêreld aansluit.
- Die deel van 'n gemeenskaplike maaltyd sodat die lewendes met die voorvaders kan kommunikeer, is baie belangrik.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

2.3.2 Judaïsme

- Jode glo dat hulle 'n verbond met God het.
- God word gesien as 'n Vaderfiguur, wie beide hulle Skepper en Beskermer is.
- God is heilig en hulle word verbied om selfs Sy naam te noem.
- Hulle lê meer klem op die korrekte manier van lewe, as in geloof.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

2.3.3 Islam

- Moslems glo dat daar slegs een God is, en dat sy naam Allah is.
- Hulle glo dat Allah verskeie profete gestuur het, maar dat die finale boodskapper die Profeet Mohammed is.
- Hul primêre bronne is die Koran en die Hadith.
- Hulle glo in die finale oordeel wanneer die mensdom geoordeel gaan word.
- Hulle glo dat die Koran in Arabies geopenbaar is.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

2.3.4 Christendom

- Christene glo in die Here Jesus Christus as die Seun van die lewende God.
- Hulle glo dat God sy Seun gestuur het om te sterf vir die sonde van die wêreld.
- Hulle glo dat God die menslike vorm van Jesus Christus aangeneem het.
- Christene glo in die Drie-Eenheid – die Vader, die Seun en die Heilige Gees.
- Christene glo dat Jesus die enigste weg na God is.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

2.4 Algemene kenmerke wat tussen Hindoeïsme en Boeddhisme bestaan.

- Beide glo in reïnkarnasie ('samsara')
- Beide het heilige boeke
- Beide neem deel aan rituele
- Aanhangers vier spesiale heilige dae
- Beide het in Indië ontstaan

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(8)

[50]

VRAAG 3**3.1 3.1.1 Verduidelik kortliks die konsep *godsdienstvryheid*.**

- Godsdienstvryheid beteken dat alle mense vry moet wees om hul godsdienstige oortuigings uit te oefen.
- Die konsep godsdienstvryheid beteken dat mense kan nie geforseer word om na 'n ander godsdiens oor te gaan nie.
- Godsdienstige vryheid impliseer dat almal oral die vryheid van keuse het oor wat hulle wil glo oor God.
- In Suid-Afrika, geniet mense godsdienstvryheid en die Konstitusie verbied onregverdig diskriminasie.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

3.1.2 Definieer die konsep *godsdienstige verdraagsaamheid*.

- Godsdienstige verdraagsaamheid beteken om godsdienstige oortuigings en praktyke anders as jou eie, te verstaan en te respekteer.
- Die gewilligheid om opinies en gedrag waarvan jy nie hou nie of mee saam stem nie, te verdra.
- Godsdienstige verdraagsaamheid is waar mense ander toelaat om godsdienste en oortuigings wat anders is te beoefen.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(6)

3.1.3 Dink jy godsdienstvryheid is voor 1994 in Suid-Afrika beskerm. Gee redes vir jou antwoord.

- Godsdienstvryheid was nie tydens apartheid beskerm nie.
- Tydens apartheid was slegs Christendom as 'n staatsgodsdienst erken.
- Christendom was die dominante godsdiens.
- Christelike Nasionale Onderwys was die staat se onderwysbeleid.
- Bybelkunde, op hoërskole en Bybelonderrig, in laerskole, was aangebied.
- Daar was geen godsdienstvryheid op die wetboeke nie.
- In demokratiese Suid-Afrika word alle godsdienste gelyke status gegee.

LET WEL: Enige relevant antwoord moet gekrediteer word.

(10)

3.1.4 Noem die menseregteskendings in Palestina.

- Die onwettige moorde op Palestyne in Israel en die besette gebiede.
- Beperkings op Palestyne in Jerusalem.
- Beperkings in terme van privaatheid.
- Beperkings in die familie en huis.
- Aansienlike inmenging met die vryheid om vreedsaam te vergader en in vryheid van assosiasie.
- Dreigemente van geweldpleging teen Palestyne.
- Daar is rassediskriminasie.
- Daar is geen arbeidsregte nie.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(10)

3.2 3.2.1 **Bespreek EEN voorbeeld van hoe die gebruik van sosiale media tot inter-godsdienstige konflik kan lei.**

- In 2012 is 'n kort film met die naam "Innocence of Muslims" op YouTube vrygestel.
- Dit was 'n aanval op die karakter van die Profeet Mohammed.
- Dit het tot gewelddadige betogings in baie Moslemlande gelei.
- Aanvanklik is berig dat die film deur Jode in die VSA gemaak en befonds is.
- Later is uitgevind dat dit deur 'n Koptiese Christen wat in die VSA woon, gemaak is.
- Dit is deur 'n Christelike maatskappy met die naam, 'Media for Christ' befonds.
- Hierdie film het tot verhoogde spanning tussen Christene en Moslems gelei.
- Media moet sensitief, onpartydig en objektief bly.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(6)

3.2.2 **Noem VIER strategieë om die misbruik van sosiale media te verhoed.**

- Sosiale media maatskappye moet geen verdraagsaamheidbeleid het rakende godsdienstige beledigings nie.
- Daar moet ernstige sanksies teen rekeninghouers wees wat die media misbruik (d.w.s. hierdie rekening moet aan die relevante owerhede oorgegee word en rekening moet gevries word).
- Godsdienstige organisasies moet vennootskappe met sosiale media maatskappye vorm en plasings wat beledigende kan wees monitor.
- Anonieme plasings wat enige godsdiens beledig moet verwyder word.

LET WEL: Enige relevant antwoord moet gekrediteer word.

(8)

3.2.3 **Noem DRIE strategieë wat die media gebruik om ons opinies te beïnvloed.**

- Uitgewers/Redakteurs besluit alleen watter gebeurtenisse nuuswaardig is.
- Hulle besluit ook hoeveel belangrikheid 'n gebeurtenis gegee word.
- Die media probeer om nie hul borge/adverteerders te beledig nie, omdat dit hul winste kan laat daal.
- Die media gebruik sensasie omdat dit verkope aanmoedig.
- Dus geniet kontroversiële sake meer aandag as suksesvolle gebeure.
- Groot mediamatskappye besit verskeie media-afsetpunte. Al die afsetpunte sal dieselfde opinie weergee.
- Vir die niksvermoedende leser lyk dit asof verskillende redakteurs almal oor 'n saak saam stem, terwyl dit in werklikheid slegs die opinie van een mediahuis is.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(6)

[50]

VRAAG 4

- 4.1 4.1.1 **Noem enige land in Afrika waar daar moontlike gewelddadige godsdienstige konflik voorkom.**
- Soedan
- LET WEL:** Enige relevante antwoord moet gekrediteer word. (2)
- 4.1.2 **Verduidelik die redes waarom die Afrika-unie ontstaan het.**
- Dit het ontstaan om Afrika se demokrasie te help verseker.
 - Dit het ontstaan om menseregte te vestig.
 - Hul doel is die ontwikkeling van 'n volhoubare ekonomie.
 - Dit was gestig om 'n einde aan intra-Afrika konflik te beëindig.
 - Die Afrika-unie wou 'n effektiewe gemeenskaplike mark skep.
- LET WEL:** Enige relevante antwoord moet aanvaar word. (10)
- 4.1.3 **Wat is die redes vir die konflik in VRAAG 4.1.1?**
- Die verskuiwingslyne in die Darfur-samelewing kan tot meer as 'n 100 jaar gelede nagespoor word.
 - Die meningsverskille in hierdie land is etnies/stamverband en kultureel.
 - Dit kom voor asof godsdiens nie die hoofbron van konflik is nie.
 - Die meeste mense is Soenni-Moslems, soos ook in die regering in Kartoem.
 - Daar is ook Christene en animiste.
 - Nomade en boere het vir baie eeue 'n poging aangewend om saam met mekaar te leef, maar toe kos skaars geword het, het mededinging om skaars hulpbronne konflik veroorsaak.
 - Die Soedanese regering wou Sjaria-wette in die land afdwing.
 - Die konflik was ook ekonomies.
 - Die regering wou beheer hê oor die ryk Heglig-olievelde.
 - Selfs na Suid-Soedan in 2011 onafhanklikheid van Kartoem bekom het, het die gewapende konflik steeds in die streek voortgeduur.
- LET WEL:** Enige relevante antwoord moet aanvaar word. (8)
- 4.1.4 **Analiseer krities die rol van godsdiens in die konflik.**
- Godsdiens speel 'n baie klein rolletjie in die konflik, daarom is dit nie 'n godsdienstige konflik nie.
 - Geen poging was deur een godsdiens aangewend om die ander te bekeer nie.
 - Die afdwing van Sjaria-wette is dus nie die oorsaak van die konflik nie.
 - Die burgeroorlog in die land het sover as 1955 begin.
 - Daar is talle verdelings (ekonomies, kultureel en stam), wat selfs na die stigting van Suid-Soedan voortduur.
- LET WEL:** Enige relevante antwoord moet aanvaar word. (8)

4.1.5 Wat kan godsdienstige organisasies doen om politieke vrede te bring?

- Godsdienstige hulp-organisasies is belangrik in die voorsiening van praktiese ondersteuning in die konflik-gebiede.
- Daar is godsdienstige organisasies soos die 'Islamic Relief Agency', en die "Catholic Agency for Overseas Development".
- Die voorsiening van boumateriaal en mediese hulp.
- Godsdiens organisasies voorsien ook kos.
- Hulle lei plaaslike gemeenskappe oor lewensvaardighede op, wat mense help om die uitdagings van gewelddadige konflik die hoof te bied.
- Terwyl godsdiens organisasies teen konflik is, is hulle magteloos om dit te stop.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(10)

4.2 Verduidelik die volgende terme in die konteks van godsdiens.

4.2.1 Ideologie

- Het te doen met die oorkoepelende wêreldbeskouings wat betekenis vorm en algehele bestaanspatrone.
- Dit word afgedwing deur die dominante groepe wat mag het.
- Dit is 'n stel beginsels oor hoe 'n gemeenskap georden moet word.
- Ideologieë word altyd beveg.
- Daarom dat daar so baie ideologieë in die wêreld is.
- Dit is die breedste kategorie om te beskryf wat aanhangers van 'n godsdiens glo.
- Voorbeelde hiervan is kommunisme en Marxisme.

LET WEL: Enige relevant antwoord moet gekrediteer word.

(4)

4.2.2 Doktrine/Leerstellings

- Dit verwys meer na die rol van intellektueles in godsdienstige gemeenskappe wie godsdienstige oortuigings organiseer in samehorige filosofiese patrone.
- Is 'n stel godsdienstige leringe/beginsels of oortuigings.
- Daar is altyd argumentering en onderhandeling want doktrines word saamgestel in verhouding tot filosofiese wêreldbeskouings.
- Doktrines word gewoonlik betwis in verhouding tot die Griekse filosofieë van die tyd.
- Die doktrine van Christus se wese as beide God en mens het ontwikkel in verhouding tot die Griekse begrip van natuur en wese.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

4.2.3 Gelykenis

- 'n Gelykenis is 'n storie wat 'n dieper betekenis het as die eenvoudige kant wat vertel word.
- Dit is 'n storie wat 'n morele punt demonstreer.
- Gelykenisse is binne die kulturele en sosiale omgewing van die mense wat dit vertel.
- Gelykenisse word maklik van een persoon na 'n ander oorgedra.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

[50]**VRAAG 5****5.1 Verduidelik die volgende konsepte in die konteks van religie:****5.1.1 Sinkretisme**

- Twee verskillende geloofstelsels wat gekombineer word om 'n nuwe een te vorm.
- Die praktyke, gelowe en denkpatrone van verskillende tradisies word geakkommodeer en aangepas, of selfs gemeng.
- 'n Voorbeeld is Sikhisme, wat 'n kombinasie van Islam en Hindoeïsme is.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(2)

5.1.2 Pluralisme

- Pluralisme is die geloof dat alle godsdienste paaie na die waarheid is.
- Alle godsdienste is ten volle waar.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(2)

5.1.3 Inklusivisme

- Volgens hierdie siening, glo aanhangers dat ander godsdienste goed is, maar die volle waarheid kan slegs in sy of haar godsdiens gevind word.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(2)

5.1.4 Eksklusivisme

- Volgens hierdie siening, glo aanhangers dat slegs hul siening oor goddelikheid waar is.
- Ander godsdienste is vals.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(2)

5.1.5 Onderskei tussen *inter-religieuse* en *intra-religieuse konflik*.

- Inter-religieuse konflik vind plaas wanneer twee godsdienste in konflik is, byvoorbeeld Islam en Christendom.
- Intra-religieuse konflik is wanneer twee groepe binne dieselfde godsdiens in konflik is, byvoorbeeld Katolieke en Protestantse (Christen), of Soenni en Shia (Moslem)

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

5.2 5.2.1 **Bespreek die ontwikkeling van Afrika-geïnisieerde kerke in Suid-Afrika.**

- Afrikane was nie gelukkig om aan Europese-beheerde kerke te behoort nie.
- Swart (Afrikane) kerkleiers en predikers wou hul eie kerke het wat geheel en al deur Swart (Afrikane) beheer.
- Vanaf ongeveer die einde van die 19de eeu, het Swart kerke begin ontstaan.
- Dit was georganiseer en deur swartmense gelei.
- Dit is waarom dit Afrika Onafhanklike Kerke (AOK) genoem was.
- Hul oortuigings en strukture was baie soos die wit sendingkerke.
- Hul invloed het baie te doen gehad met die ontwikkeling van verskillende kerke soos die Sioniste en Apostoliese kerke.
- Hulle het op geestelike en fisiese genesing gekonsentreer en het aspekte van Afrika Tradisionele Godsdienste se oortuigings en praktyke ingesluit.
- Tans is daar meer mense wat aan hierdie kerke behoort as enige ander Christelike denominasie in SA.
- Die volgende is Sion Christelike Kerke, Bandla lama Nazareth, Ethiopiese tipe kerke ander Afrika onafhanklike kerke.
- Hierdie kerke word soms Afrika Inheemse Kerke genoem.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(10)

5.2.2 **Verduidelik die gemeenskaplike oortuigings wat deur Abrahamitiese godsdienste gedeel word.**

- Hulle is glo in een God (monoteïsties).
- Hulle deel baie profete – Abraham, Isak, Moses, ensovoorts.
- Hulle glo in 'n oordeelsdag.
- Hulle glo in lewe na die dood.
- Hulle glo in engele.
- Hulle glo in die bestaan van satan.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

5.2.3 **Bespreek die konsep lering in die konteks van religie.**

- Lering beteken om te leer.
- Dit beteken om inligting te gee.
- Dit beteken ook om kennis mee te deel om geloof in 'n spesifieke godsdiens te versterk.
- In godsdiens, beteken dit spesifiek om sistematiese inligting te gee oor 'n onderwerp of aspek van godsdiens.
- Lering is 'n normatiewe verduideliking van iets.
- Lering speel verskillende rolle in verskillende godsdienste.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(10)

5.3 Bespreek die rol van intergeloof-samewerking ten opsigte van die volgende.

5.3.1 HIV en Vigs

- Vigs pasiënte word versorg.
- Die HIV- en Vigs-hulplyn is met die samewerking van verskillende godsdienste geskep.
- Die leiers van verskillende godsdienste neem betekenisvol deel aan die sorg van HIV- en Vigs-pasiënte.
- Gebede word gedoen sonder diskriminasie teenoor enige HIV- en Vigs-pasiënte.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

5.3.2 Anti-geslagsgebaseerde-geweld

- Godsdiensteleiers moet opgelei word om hul volgelinge te leer hoe om geslagsgebaseerde-geweld korrek te hanteer.
- Staan vir die skryf van wetgewing en die toepassing daarvan om gemeenskapslede te beskerm.
- Skep multigodsdienstige sentrums waar mense hulp of regshulp kan ontvang.
- Godsdiensteleiers kan optogte reël na die parlement om teen geslagsgebaseerde-geweld te protesteer.

LET WEL: Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

(4)

[50]

TOTAAL AFDELING B: 100

GROOTTOTAAL: 150